

Ketenpartijen binden met werkbijeenkomsten

Werkbijeenkomsten over thema's die leven bij de biologische bedrijven: een leuke locatie, een kort overzicht van de relevante kennis en een stevige discussie, afgesloten met een borrel. Dit soort bijeenkomsten waren tot een jaar geleden nog onbekend bij de handels- en verwerkingsbedrijven in de biologische sector. Maar de zes bijeenkomsten in 2008 zijn zo goed bevallen dat er dit jaar meer volgen.

Het is een bekend probleem bij het biologisch ketenonderzoek: hoe breng je kennis uit onderzoek op zo'n manier bij het bedrijfsleven dat het ermee aan het werk gaat? Resultaten zijn er genoeg. Over de voorkeuren van de 'lichtgroene' consument, de promotie van biologisch in de winkel of over productinnovaties. Maar voordat het bedrijfsleven er wat mee kan, is vaak eerst een vertaalslag nodig, een andere invalshoek of een gesprek om te ontdekken wat de

Voor de werkbijeenkomsten zijn bijzondere locaties uitgezocht, zoals het Restaurant van de Toekomst van Wageningen UR waar de deelnemers een smaak test deden.

relevantie is. Een artikel in een vakblad blijkt vaak niet genoeg. Veel kennis blijft dan ook hangen bij de paar bedrijven die in een project meedoen.

Andersom denken weinig bedrijven na over geschikte onderzoeksvragen. Natuurlijk worstelen ze met logistieke vragen of willen ze weten hoe ze de consument kunnen verleiden meer te kopen, maar dat zo'n vraag omgevormd kan worden tot onderzoek, daar staan ze meestal niet bij stil. Bedrijven hebben het nu eenmaal druk met de dagelijkse gang van zaken. Een relatief klein bedrijf met tien tot twintig personeelsleden heeft geen tijd om een probleem uit te werken tot onderzoeksvraag. Ook bestaat het misverstand dat onderzoek zich vooral richt op de primaire sector.

En het onderzoek voor de biologische keten is vaak gericht op versproducten als melk en vlees. Nog weinig aandacht gaat uit naar bewerkte producten zoals jam, deegwaren of snoepjes. Zo staat het er een jaar geleden voor.

>> Actievere kennisverspreiding

Tijd voor een actievere benadering, vinden Wageningen UR, het kennisnetwerk Bioconnect waar boeren en ketenpartijen onderzoek aansturen, en de Vereniging Biologische Productie- en handelsbedrijven (VBP). De kennis uit alle ketenprojecten hoort bij veel meer bedrijven terecht te komen en de bedrijven moeten weten dat ook zij onderzoeksvragen kunnen indienen. Hoe pak je dat aan? Hoe breng je de kennis in gesprek en in verbinding met de ervaringen van de bedrijven en de vragen waarmee ze worstelen?

De initiatiefnemers zetten in op een serie laagdrempelige bijeenkomsten met veel ruimte voor informele uitwisseling. De bijeenkomsten moeten gaan over de verschillende thema's die bedrijven bezig houden. Per bijeenkomst komt een ander thema aan de orde, dat dan uitgediept kan worden. Bijeenkomsten op bijzondere locaties, waar je anders niet zo snel komt en waar iets te beleven valt. Zoals de bijeenkomst op landgoed Rhederoord in De Steeg, waar een topkok biologisch kookt. Hij kan dan gelijk vertellen wat hij belang-

Werkbijeenkomst bij biologische boerderij De Beekhoeve in Kamerik over de rol van ketenpartijen bij omschakeling en opschaling in de biologische keten.

rijk vindt bij inkoop van zijn ingrediënten. 'Het moet wel smaken. Als een biologische cola niet smaakt, dan komt hij er bij mij niet in', aldus Eric van Veluwen, patron cuisinier. Of in het Restaurant van de Toekomst in Wageningen, waar de deelnemers een smaaktest krijgen. Zo kunnen ze proefondervindelijk vaststellen dat een product heerlijk smaakt als het mooi is gepresenteerd, maar dat rood licht de smaak compleet bederft.

>> Thema's sluiten aan

Elke bijeenkomst heeft zijn eigen thema, dat aansluit bij wat er speelt in het bedrijfsleven. Zo leren de deelnemers – collegabedrijven én onderzoekers – elkaar op een andere manier en van dichtbij kennen.

Tijdens een bijeenkomst bespreken ze bijvoorbeeld met elkaar hoe ze werken aan nieuwe producten, hoe duurzaam hun product is, of hoe ze een nieuw afzetkanaal proberen aan te boren. Voor de ondernemers is het nieuw om met elkaar over dit soort onderwerpen te spreken, meestal beperken hun contacten zich tot de zakelijke kant.

Voor elk thema verzamelt een onderzoeker alle relevante kennis, dus ook van projecten van collega-onderzoekers, en presenteert die bondig. Eric Poot van Wageningen UR laat tijdens de bijeenkomst productinnovatie bijvoorbeeld weten dat een nieuw product moet opvallen door vorm of uiterlijk, maar ook weer niet te sterk mag afwijken van het bekende. Een goed smakende tomaat waar niets aan te zien is, werkt niet. Maar een zwarte tomaat is een stap te ver. De organisatoren willen bewust een thema van meer kanten belichten. Daarom vertellen ook andere inleiders iets over het onderwerp of over hun ervaringen: iemand van een bedrijf dat marketingconcepten ontwikkelt, de verwerker van biologische melk

of een handelaar in groenten. Uit dit scala aan gezichtspunten trekken de ondernemers zelf wel hun conclusies. Arjan Monteny van Bioconnect: 'Onderzoekers en organisaties zijn gewend een sluitend verhaal neer te zetten. Dat belemmert de interactie en open gedachtevorming. Daarom wilden we het anders.'

Na de inleidingen volgt steevast discussie in groepjes. De deelnemers vragen zich bijvoorbeeld af hoe belangrijk het is dat een product als biologisch wordt aangeprezen. Of onder welke voorwaarden zij een nieuw product opnemen in hun assortiment. Door er zo informeel maar gestructureerd over te praten kunnen bedrijven leren van elkaars ervaringen.

>> Actie

De zes bijeenkomsten slaan aan. Iedere keer komen er zo'n 25 ondernemers op af. Sommigen één keer, anderen meerdere keren. Voor het nieuwe bedrijf FairBites leidt het zelfs tot actie. Het is een marketingorganisatie die biologische en fair trade voedingsproducten onder huismerk in de supermarkt wil brengen. Partners uit de hele keten werken hierin samen. Door deelname aan de werkbijeenkomsten komt Maarten Rijninks van FairBites op het idee een onderzoek aan te vragen om de smaak van nieuwe producten te laten onderzoeken. Daartoe hebben twaalf samenwerkingspartners een kennisvoucher aangevraagd en gehonoreerd gekregen. Met Wageningen UR als partner kan het onderzoek nu starten.

De bijeenkomsten krijgen een vervolg. Tijdens de laatste werkbijeenkomst, die samenviel met de jaarvergadering van de VBP, kwam het verzoek om er in 2009 mee door te gaan. Er komen er nog vier, die bij voorkeur plaatsvinden als het bedrijfsleven toch al bij elkaar komt.